

Remissvar

Finansdepartementet
Fi.remissvar@regeringskansliet.seKopia till:
Fi.ofa.esa@regeringskansliet.se

Remissvar (SOU 2020:40) En gemensam utbildning inom statsförvaltningen

Sammanfattning

Tillitsdelegationen föreslår en gemensam, obligatorisk utbildning för alla statsanställda. Förslaget är att det ska införas en lag om en gemensam utbildning inom statsförvaltningen som ska gälla statliga förvaltningsmyndigheter, domstolar samt myndigheter som lyder under riksdagen. Utbildningen föreslås inkludera samtliga medarbetare, dvs inte bara nyanställda, och innehållet i grundutbildningen föreslås även vara detsamma för alla. Tillitsdelegationen bedömer omfattningen av utbildningen till tio timmar och förslaget är att utbildningen ska ske både genom fysiska träffar och digitalt. Enligt förslaget ska ett stort universitet tillhandahålla grundutbildningen och ett råd för utbildning inom statsförvaltningen ska inrättas på Statskontoret för att besluta om innehållet i utbildningen.

Kammarkollegiet är positiva till att en gemensam utbildning tas fram för hela statsförvaltningen och delar Tillitsdelegationens syn på att utbildningen bör omfatta grundläggande rättsprinciper och rollen som följer av att arbeta i statsförvaltningen. Kammarkollegiet ställer sig dock inte bakom delegations bedömning i fråga om att utbildningen bör vara lagreglerad och obligatorisk och avstyrker därmed dessa förslag. Kammarkollegiet avstyrker även delegationens förslag gällande att utbildningen ska genomföras via fysiska träffar och menar istället att ett gemensamt utbildningsmaterial bör tas fram för varje myndighet att ta del av, exempelvis genom en webbutbildning. Nedan redovisas Kammarkollegiets synpunkter mer ingående

Tillitsdelegationen föreslår att det ska införas en lag om en gemensam utbildning inom statsförvaltningen

Enligt Tillitsdelegationens förslag ska utbildningen vara reglerad i lag, detta framförallt av konstitutionella skäl samt för att utbildningen ska vara hållbar över tid, dvs för att förhindra att en ny regering gör andra politiska prioriteringar. Delegationen lyfter i sitt betänkande att om en arbetstagare ej genomgår utbildningen skulle det kunna aktualisera bestämmelserna om tjänsteförseelse i 14§ LOA och att disciplinpåföljden därmed kan bli en varning

Remissvar

eller löneavdrag. Kammarkollegiet ser en risk för att ej genomgången utbildning kan leda till ärenden i personalansvarsnämnden. Detta kompliceras ytterligare av att eventuella undantag från att genomgå utbildningen föreslås fattas av den myndighet som ansvarar för att tillhandahålla utbildningen (se punkt 4 nedan). Mot bakgrund av detta avstyrker Kammarkollegiet Tillitsdelegationens förslag.

Tillitsdelegationen föreslår att utbildningen ska vara obligatorisk för alla statsanställda, inte bara nyanställda.

Kammarkollegiet befarar att kostnaden för att samtliga statsanställda ska genomgå en gemensam grundutbildning överstiger nyttan och föreslår därför att respektive myndighet bör kunna bedöma vilka anställda som är i behov av utbildningen. Utbildningen torde vara relevant för medarbetare som inte tidigare har arbetat vid en statlig myndighet. Har man tidigare erfarenhet av att arbeta inom statsförvaltningen är vår bedömning att man tillägnat sig motsvarande kunskaper, antingen genom tidigare utbildning eller genom arbetslivserfarenhet. Kammarkollegiet anser därför att utbildningen bör rikta sig till nyanställda i staten och avstyrker därmed Tillitsdelegationens förslag om att utbildningen ska vara obligatorisk för samtliga statsanställda.

Tillitsdelegationen föreslår att utbildningens innehåll ska vara detsamma för alla statligt anställda

Om förslaget kvarstår att samtliga statsanställda ska genomgå en gemensam grundutbildning anser vi att målgruppsanpassning är ett måste för att utbildningsinsatsen ska ge verksamhetsnytta och bli relevant i den omfattning som motsvarar nedlagd tid och kostnad. Förkunskaperna varierar mycket och därmed bör utbildningens omfattning och innehåll anpassas därefter. Det finns en stor risk för att de medarbetare som har lång erfarenhet av att arbeta i staten anser att utbildningen är irrelevant och slöseri med resurser. Detta kan i sin tur innebära ett minskat förtroende för statsförvaltningen. Kammarkollegiet avstyrker därför delegationens förslag på att innehållet är detsamma för samtliga statsanställda. Om utbildningen endast innefattar nyanställda anser Kammarkollegiet dock att det finns en relevans i att utbildningens innehåll är detsamma för samtliga.

Respektive myndighet bör kunna fatta beslut om undantag från utbildningen. Tillitsdelegationens förslag är att den myndighet som tillhandahåller utbildningen ska fatta detta beslut.

Tillitsdelegationen skriver i sitt betänkande att det kan finnas individer som av någon anledning inte bör gå grundutbildningen, exempelvis medarbetare som av säkerhetsskäl inte bör delta eller privata omständigheter som skulle kunna utgöra skäl för att inte delta. Kammarkollegiet anser att det är svårt för en tredje part att avgöra vilka medarbetare som kan/ska undantas, bland annat

Remissvar

med anledning av att det är den enskilde arbetsgivaren som har denna information om de anställda. Kammarkollegiet anser även att Tillitsdelegationens förslag är mycket svårt att genomföra rent praktiskt, bland annat då förslaget är att undantag kan utfärdas exempelvis om en medarbetare är sjuk eller under rehabilitering. Detta är uppgifter som respektive arbetsgivare har och ansvarar för och det bör inte spridas till en annan myndighet. Mot denna bakgrund avstyrker Kammarkollegiet detta förslag.

Utbildningen föreslås genomföras i en kombination av fysiska träffar och självstudier

Tillitsdelegationen föreslår en kombination av fysiska träffar med självstudier eller webbutbildning.

Med tanke på hur snabbt statsförvaltningen senaste året anpassat sig efter rådande omständigheter och där en majoritet av statstjänstemännen arbetar på distans anser Kammarkollegiet att det känns omotiverat att ha utbildningen fysiskt. Att ha fysiska träffar innebär väsentligt högre kostnader med anledning av resor, hyra av lokaler och förlorad arbetstid.

Kammarkollegiet ser positivt på att utbildningen är interaktiv och håller med Tillitsdelegationen om att diskussioner ökar förståelse och inläring. Med tanke på de digitala verktyg som finns att tillgå och som de flesta medarbetarna känner sig trygga i anser Kammarkollegiet att utbildningen kan genomföras digitalt och avstyrker därmed förslaget att utbildningen ska genomföras genom fysiska träffar.

Avslutningsvis

Kammarkollegiet är positiva till att det tas fram ett gemensamt stöd och utbildningsmaterial för rollen som statsanställd. Vi anser dock att det förslag som Tillitsdelegationen tagit fram känns omodernt och oflexibelt. Det ligger i myndighetens eget intresse att kompetensutveckla sina medarbetare och ansvaret för vilka medarbetare som ska gå en utbildning borde därmed respektive myndighet kunna fatta. Vi anser även att delegationens förslag på genomförande av utbildningen, dvs en kombination av fysiska och digitala träffar, kan upplevas förlegat och resursineffektivt. Det finns ett flertal goda exempel på utbildningar anordnade och framtagna av statliga myndigheter som genomförs som E-utbildningar (exempelvis ekonomistyrningsverkets grundutbildning i statlig styrning) samt utbildningar som genomförs digitalt med gruppdiskussioner i mindre grupper. Delegationens förslag att det är ett större universitet som ska tillhandahålla utbildningen motiverar ytterligare att utbildningen bör genomföras digitalt då universitetet har en stor vana av att genomföra utbildningar på distans med digitala hjälpmedel, i synnerhet under det senaste året.

Remissvar

Beslut i detta ärende fattas av generaldirektör Gunnar Larsson. I den slutgiltiga handläggningen deltog även HR-chef Helen Björkman, verksjurist Tomas Gustavsson samt HR-specialist Linnea Bredberg, föredragande.